

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 18.2.2004
COM(2004) 112 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Κατάσταση προόδου του ερευνητικού προγράμματος GALILEO στις αρχές του 2004

Εισαγωγή

Το ερευνητικό πρόγραμμα GALILEO (στο εξής « πρόγραμμα GALILEO ») έχει ταυτόχρονα τεχνολογική, πολιτική και οικονομική διάσταση. Η ανάπτυξη της δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, της οποίας τις θετικές προοπτικές επιβεβαιώνουν όλες οι εκτιμήσεις, αφορά όλους τους οικονομικούς τομείς και όλες τις συνιστώσες της κοινωνίας μας. Η αγορά των προϊόντων και των υπηρεσιών που συνδέονται με την τεχνολογία αυτή, ήδη της τάξεως των 10 δις ευρώ ανά έτος, αναπτύσσεται με ρυθμό 25% ετησίως και θα φθάσει περίπου τα 300 δις ευρώ το 2020. Αναμένεται ότι περίπου τρία δις δεκτών θα έχουν τεθεί σε λειτουργία το 2020. Το ευρωπαϊκό σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης θα δημιουργήσει περίπου 100.000 θέσεις εργασίας. Η δορυφορική ραδιοπλοήγηση έχει εισέλθει πραγματικά στην καθημερινή ζωή του Ευρωπαίου πολίτη, τόσο στο αυτοκίνητό του και το κινητό του τηλέφωνο όσο και στην τράπεζα του και τα συστήματα πολιτικής προστασίας που μεριμνούν για την ασφάλειά του· το γεγονός αυτό προσδίδει στο πρόγραμμα GALILEO μια ακόμη « πολιτική » διάσταση.

Οι τρεις διαδοχικές φάσεις του προγράμματος, των οποίων το συνολικό κόστος είναι 3,2 δις ευρώ, είναι οι εξής :

- Η φάση ανάπτυξης και επικύρωσης, η οποία περιλαμβάνει την ανάπτυξη των δορυφόρων και του τμήματος εδάφους του συστήματος, καθώς και την επικύρωση του συστήματος «σε τροχιά». Η φάση αυτή θα διαρκέσει από το 2002 έως το 2005. Το κόστος της, 1.100 δις ευρώ, έχει αναλάβει κατά το ήμισυ η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και κατά το άλλο ήμισυ η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος.
- Η φάση εγκατάστασης που καλύπτει το 2006 και το 2007 με την κατασκευή και την εκτόξευση των δορυφόρων και την ολοκληρωμένη εγκατάσταση του τμήματος εδάφους. Το κόστος της φάσης αυτής, 2.100 δις ευρώ, θα αναλάβει κατ'αρχήν ο μελλοντικός ανάδοχος του συστήματος.
- Η φάση εμπορικής εκμετάλλευσης που θα αρχίσει το 2008.

Για το πρόγραμμα GALILEO ενημερώνεται συστηματικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο από την Επιτροπή. Με βάση τις δύο τελευταίες ανακοινώσεις της¹, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε, στις 29 Ιανουαρίου 2004, ψήφισμα με το οποίο υποστηρίζει την προσέγγιση που ακολουθεί η Επιτροπή και επαναλαμβάνει την στρατηγική σημασία αυτού του μεγάλου έργου υποδομής για το μέλλον της Ευρώπης. Από πλευράς του, το Συμβούλιο εξέδωσε, στις 5 και 6 Δεκεμβρίου 2002 και στις 5 Ιουνίου 2003², συμπεράσματα τα οποία ενθαρρύνουν την πολιτική που ασκεί η Επιτροπή, τόσο σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα EGNOS όσο και το πρόγραμμα GALILEO.

Το 2003 υπήρξε καθοριστικό για το πρόγραμμα, ιδίως με τη σύσταση και τις πρώτες εργασίες της κοινής επιχείρησης Galileo³ (στο εξής « κοινή επιχείρηση »), την παραγγελία των πρώτων δορυφόρων, την εντατικοποίηση της διεθνούς συνεργασίας, την επιβεβαίωση εκχώρησης των ραδιοσυχνοτήτων και την προετοιμασία της φάσης εγκατάστασης και εκμετάλλευσης.

¹ Ανακοίνωση για την κατάσταση προόδου του προγράμματος GALILEO της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 2002 (COM(2002)518 τελικό) και ανακοίνωση για την ενσωμάτωση του προγράμματος EGNOS στο πρόγραμμα GALILEO (COM(2003)123 τελικό).

² Έγγραφο 10736/03

³ Η κοινή επιχείρηση Galileo δημιουργήθηκε από τον κανονισμό του Συμβουλίου αριθ. 876/2002 ο οποίος δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα L 138 της 28^{ης} Μαΐου 2002, σ. 1.

Η ανακοίνωση πραγματοποιείται τα εξής τρία σημεία:

- Την κατάσταση προόδου της φάσης ανάπτυξης,
- Την έκβαση της διεθνούς συνεργασίας,
- Τη μετάβαση στις φάσεις εγκατάστασης και εκμετάλλευσης.

1. Η ΦΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΧΕΙ ΠΡΟΧΩΡΗΣΕΙ ΠΟΛΥ

Η φάση ανάπτυξης του προγράμματος GALILEO, μετά τις αντιξοότητες που συνάντησε λόγω του καθορισμού της κλείδας χρηματοδότησης στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος, βρίσκεται σε πολύ προχωρημένο στάδιο. Η κοινή επιχείρηση είναι πλέον πλήρως επιχειρησιακή από το καλοκαίρι του 2003. Οι τεχνικές μελέτες και το ερευνητικό έργο συνεχίζονται δραστήρια και ενθαρρύνονται από τα θετικά αποτελέσματα της Παγκόσμιας Διάσκεψης Ραδιοεπικοινωνιών τον Ιούνιο του 2003. Παράλληλα, η ένταξη των νέων κρατών μελών και των υποψήφιων χωρών στο πρόγραμμα GALILEO είναι σε καλό δρόμο.

1.1. Η πραγματική έναρξη λειτουργίας της κοινής επιχείρησης

1.1.1. Οι πρώτες εργασίες της κοινής επιχείρησης

Μετά τη συμφωνία που επήλθε στις 26 Μαΐου 2003 στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος σχετικά με τις χρηματοδοτικές εισφορές των κρατών μελών της Υπηρεσίας για τη φάση ανάπτυξης, άρχισαν χωρίς καθυστέρηση οι απαραίτητες ενέργειες για την έναρξη λειτουργίας της κοινής επιχείρησης.

Στις 16 Ιουνίου 2003, το Διοικητικό Συμβούλιο της κοινής επιχείρησης όρισε ως Διευθυντή της τον κύριο Rainer Grohe. Στις 15 Ιουλίου 2003, αποφάνθηκε για το οργανόγραμμά του και αποφάσισε τον προϋπολογισμό του για τα έτη 2003 και 2004.

Από το καλοκαίρι του 2003, η κοινή επιχείρηση είναι πλήρως επιχειρησιακή. Το δυναμικό της περιλαμβάνει τριάντα περίπου άτομα κατανομημένα σε τέσσερις διευθύνσεις, οι οποίες έχουν αναλάβει αντίστοιχα τις αρμοδιότητες των τεχνικών πτυχών, της εμπορικής ανάπτυξης, της συνοχής, της διοίκησης και των δημοσιονομικών. Τα γραφεία της βρίσκονται στις Βρυξέλλες. Στις 28 Ιουλίου 2003, σύμφωνα με το άρθρο 3 του καταστατικού της, υπέγραψε με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος συμφωνία σχετικά με τις δραστηριότητες που πρόκειται να διεξαγάγει η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος κατά τη διάρκεια της φάσης ανάπτυξης σε ό,τι αφορά το διαστημικό τμήμα και το συνεδεόμενο με αυστήν επίγειο τμήμα. Προκήρυξε επίσης την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για τη χρήση των κονδυλίων από το έκτο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και ανάπτυξης (βλ. σημείο 1.2.3. στη συνέχεια) και άρχισε τη διαδικασία ανάθεσης των φάσεων ανάπτυξης και εγκατάστασης του προγράμματος (βλ. σημείο 3.1. στη συνέχεια).

1.1.2. Το θέμα των φοροαπαλλαγών

Στο Συμβούλιο Υπουργών Μεταφορών της 26^{ης} Μαρτίου 2002 και επ' ευκαιρία του κανονισμού για τη σύσταση της κοινής επιχείρησης που τελικά εκδόθηκε στις 21 Μαΐου 2002, το Συμβούλιο και η Επιτροπή, αφενός και αφετέρου, το Βέλγιο έκαναν δήλωση με την οποία δεσμεύονται να απαλλάξουν την κοινή επιχείρηση και το προσωπικό της από όλους τους φόρους και τις κοινωνικές επιβαρύνσεις ή παρεμφερείς υποχρεώσεις κατά τρόπο συμβατό με το κοινοτικό και το εθνικό δίκαιο.

Οι συζητήσεις της Επιτροπής με τις βελγικές αρχές επέτρεψαν να επιλυθεί γρήγορα το θέμα του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης.

Σε ό,τι αφορά τις κοινωνικές εισφορές και τις κρατήσεις επί των αποδοχών του προσωπικού που θα εισπράττονται από την κοινή επιχείρηση, αναμένεται ακόμη η δέουσα πρόταση από πλευράς των βελγικών αρχών⁴, παρά τις επανειλημμένες συναντήσεις, την ενδιάμεση ανταλλαγή επιστολών και την υπόμνηση από το Συμβούλιο Υπουργών Μεταφορών της 5^{ης} Δεκεμβρίου 2003. Το ύψος των επίμαχων ποσών είναι κάθε άλλο παρά αμελητέο και ανέρχεται σε περίπου 5 εκατ. ευρώ ετησίως. Θα ήταν αδιανόητο οι κοινοτικές πιστώσεις που διατίθενται για το πρόγραμμα GALILEO να χρησιμεύουν εν μέρει στην καταβολή φόρων και άλλων επιβαρύνσεων από την κοινή επιχείρηση προς όφελος του κράτους μέλους όπου έχει την έδρα της.

1.2. Η συνέχεια των τεχνικών μελετών και του ερευνητικού έργου

Οι τελευταίες μελέτες που είχαν αρχίσει στο πλαίσιο της φάσης καθορισμού έχουν ολοκληρωθεί. Οι τεχνικές μελέτες και το ερευνητικό έργο που διεξάγονται στο πλαίσιο της φάσης ανάπτυξης και επικύρωσης άρχισαν σύμφωνα με το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα, τόσο σε ό,τι αφορά την ίδια την υποδομή όσο και το εξαρτώμενο από αυτήν επίγειο τμήμα. Παράλληλα, το σύστημα EGNOS θα είναι σύντομα επιχειρησιακό και καταρτίζεται ένα ευρωπαϊκό σχέδιο ραδιοπλοήγησης.

1.2.1. Οι τελευταίες εργασίες της φάσης καθορισμού

Οι μελέτες « Galilei » και « GalileoSat phase B2 » περατώθηκαν στις 10 και 11 Ιουλίου 2003.

Η μελέτη « Galilei » συνέβαλε στην κατοχύρωση του συστήματος GALILEO⁵ στα διεθνή όργανα, όπως η I'UIT⁶ και η ΔΟΠΑ⁷, στη διεξαγωγή αναλύσεων και λεπτομερών προσομοιώσεων ως προς τη διαλειτουργικότητά του με άλλα συστήματα ραδιοπλοήγησης, στην εκπόνηση προδιαγραφών για τις κατά τόπους συνιστώσες της υποδομής και στον καλύτερο προσδιορισμό των παγκόσμιων αγορών εξοπλισμού και υπηρεσιών.

Η μελέτη « Galileosat phase B2 », από την άλλη πλευρά, επέτρεψε στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος να καθορίσει με πολύ λεπτομερή τρόπο τη διαστημική υποδομή και το εξαρτώμενο από αυτήν επίγειο τμήμα.

1.2.2. Οι εργασίες και οι μελέτες με αντικείμενο τη βασική υποδομή

Η φάση επικύρωσης του συστήματος «σε τροχιά» άρχισε στην πραγματικότητα στις 11 Ιουλίου 2003 με την υπογραφή, από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος, των συμβάσεων αγοράς των δύο πρώτων πειραματικών δορυφόρων. Ο πρώτος από τους δορυφόρους αυτούς θα εκτοξευθεί πριν τα τέλη του 2005. Οι δύο δορυφόροι, οι οποίοι θα αρχίσουν να εκπέμπουν σε τροχιά πριν το καλοκαίρι του 2006, θα εξασφαλίσουν τη διατήρηση των συχνοτήτων που εκχωρήθηκαν στις δύο τελευταίες παγκόσμιες διασκέψεις ραδιοεπικοινωνιών. Θα

⁴ Εξετάζονται δύο ενδεχόμενα : είτε να καταβάλλει το Βέλγιο εισφορά στην κοινή επιχείρηση GALILEO αντίστοιχη των επιβαρύνσεων που θα πληρώνει η κοινή επιχείρηση είτε την εφαρμογή του πρωτοκόλλου για τα προνόμια και τις ασυλίες από το Βέλγιο, δεδομένου ότι η κοινή επιχείρηση δημιουργήθηκε από κοινοτικό κανονισμό βάσει του άρθρου 171 της συνθήκης.

⁵ Ως « σύστημα GALILEO » νοείται η υποδομή που αποτελείται από έναν σχηματισμό δορυφόρων και των αντίστοιχων επιγείων σταθμών λειτουργίας τους.

⁶ Union Internationale des Télécommunications (Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών).

⁷ Διεθνής Οργάνωση Πολιτικής Αεροπορίας.

χρησιμεύσουν επίσης στην επικύρωση των βασικών λειτουργιών του εξοπλισμού που θα φέρουν, ιδίως της γεννήτριας σημάτων και των ατομικών ωρολογίων.

Η παραγγελία των δύο δορυφόρων εγγυάται, σε περίπτωση αποτυχίας ή βλάβης ενός από αυτούς, την εκχώρηση των συχνοτήτων που έχουν κρατηθεί. Με αφορμή την παραγγελία υπήρξε ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων κατασκευαστών.

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος άρχισε επίσης το προκαταρκτικό μέρος της φάσης ανάπτυξης και επικύρωσης. Μέσα στο 2004, θα προκηρύξει προσκλήσεις υποβολής προσφορών που θα καλύπτουν ολόκληρη την τελευταία αυτή φάση. Θα μεριμνήσει, υπό τον έλεγχο της κοινής επιχείρησης, ώστε να τηρηθούν στις συμβάσεις οι αρχές της ισότιμης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της δίκαιης κατανομής των εργασιών, λαμβάνοντας υπόψη τον κοινοτικό χαρακτήρα του προγράμματος.

Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος συνεχίζει την τεχνολογική ανάπτυξη διαφόρων στοιχείων του διαστημικού τμήματος και του επίγειου τμήματος της υποδομής, καθώς και την κατασκευή διαφόρων προσομοιωτών.

1.2.3. Οι εργασίες και οι μελέτες με αντικείμενο τις εφαρμογές της δορυφορικής ραδιοπλοήγησης

Μετά τις μελέτες του πέμπτου προγράμματος-πλαίσιου έρευνας και ανάπτυξης σχετικά με τις εφαρμογές της δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, καθώς και εκείνων του προγράμματος για τις τεχνολογίες της κοινωνίας της πληροφορίας, η κοινή επιχείρηση υπέγραψε τις συμβάσεις με βάση την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για τη χρήση των κονδυλίων από το έκτο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και ανάπτυξης. Καθορίστηκαν πέντε ερευνητικά πεδία σε συνοχή με το πρόγραμμα « ARTES »⁸ της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος: η ανάπτυξη δεκτών, η πειραματική εφαρμογή των τοπικών συνιστωσών της υποδομής, η προώθηση των μελλοντικών υπηρεσιών που θα παρέχει το σύστημα GALILEO χάρις στη χρήση τού EGNOS, η ανάπτυξη της αγοράς δορυφορικής ραδιοπλοήγησης και ο καθορισμός των αποστολών που θα έχει το σύστημα στους διαφόρους κλάδους δραστηριότητας.

Εξάλλου, τους τελευταίους μήνες έγιναν διαβουλεύσεις με πολλούς από τους παράγοντες που ενδιαφέρονται για τη δορυφορική ραδιοπλοήγηση, όπως είναι οι κατασκευαστές αυτοκινήτων, οι επιχειρήσεις που δρουν στον τομέα της κινητής τηλεφωνίας, η βιομηχανία ψηφιακής χαρτογράφησης, τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα, η βιομηχανία εργοταξιακών μηχανών, ο κλάδος της ναυτιλίας, οι υποστηρικτές των έξυπνων μεταφορών, οι κύκλοι της γεωργίας και της αλιείας, οι ασφαλιστικές εταιρείες και τα τραπεζικά ιδρύματα, οι αρχές πολιτικής προστασίας και ο κλάδος των σιδηροδρόμων.

Χάρις στα μοναδικά χαρακτηριστικά του, το μελλοντικό ευρωπαϊκό σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης προσφέρει σε διαφόρους τομείς νέες δυνατότητες παρακολούθησης, ελέγχου και διαχείρισης, επιτρέποντάς τους ακριβώς για το λόγο αυτό να διαμορφώσουν νέες υπηρεσίες και νέες ρυθμίσεις. Έτσι, στην πρόταση οδηγίας για τα οδικά τηλεδιόδια γίνεται ευρεία χρήση των τεχνικών ικανοτήτων που προσφέρει η δορυφορική ραδιοπλοήγηση. Προς το παρόν, εξετάζεται αναλυτικά σε ποια θέματα της κοινοτικής νομοθεσίας μπορούν να αξιοποιηθούν οι υπηρεσίες που θα παρέχει το σύστημα GALILEO.

1.2.4. Το EGNOS θα είναι σύντομα επιχειρησιακό

⁸ Advanced Research in Telecommunication System (Προηγμένη Έρευνα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων)

Η ανάπτυξη και η τελειοποίηση του συστήματος EGNOS συνεχίσθηκαν με ικανοποιητικό τρόπο κατά τη διάρκεια του 2003. Το πρώτο πειραματικό σήμα εκπέμφθηκε στις 6 Ιουνίου 2003 και, από τότε, ολοκληρώθηκε προοδευτικά η εγκατάσταση όλου του συστήματος. Έτσι, το Νοέμβριο του 2003 εγκαταστάθηκαν : δύο από τα προβλεπόμενα τέσσερα κύρια κέντρα ελέγχου, ένα στο Langen της Γερμανίας και ένα στο Torrejon της Ισπανίας· τρεις από τους προβλεπόμενους έξι σταθμούς εκπομπής « NLES »⁹, στο Goonhilly, στο Scanzano και στο Torrejon· άνω των δέκα έξι από τους προβλεπόμενους τριάντα σταθμούς λήψης σημάτων « RIMS »¹⁰.

Κατά τη διάρκεια του 2003 οι πολυάριθμες δοκιμές επίδειξης των δυνατοτήτων του EGNOS που πραγματοποιήθηκαν σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, ιδίως στη Γαλλία και την Ελβετία, όπως επίσης στην Αφρική και τη Λατινική Αμερική, σημείωσαν πλήρη επιτυχία. Άλλες δοκιμές είτε πραγματοποιούνται τώρα είτε είναι υπό προετοιμασία, παραδείγματος χάριν στην Κίνα, στη Νότιο Αφρική και στις χώρες της Μεσογείου.

Μετά την « Revue d'aptitude Opérationnelle (Εξέταση Επιχειρησιακής Ικανότητας) » που θα πραγματοποιηθεί τον Απρίλιο του 2004, θα μονιμοποιηθούν οι υπηρεσίες που θα προσφέρει το EGNOS. Τότε θα μπορούν να αρχίσουν οι διαδικασίες επικύρωσης και πιστοποίησης του συστήματος σε ορισμένους πολύ απαιτητικούς τομείς από άποψη ασφάλειας και αξιοπιστίας, όπως είναι η πολιτική αεροπορία και η ναυτιλία.

Όσον αφορά τις θεσμικές και δημοσιονομικές πτυχές, το Συμβούλιο, στα συμπεράσματα που εξέδωσε στις 5 Ιουνίου 2003, ζητεί να τεθεί το πρόγραμμα EGNOS υπό τον έλεγχο της κοινής επιχείρησης έτσι ώστε να εξασφαλισθεί η ένταξη του EGNOS στο GALILEO. Στα ίδια συμπεράσματα, υποστήριξε επίσης ότι το EGNOS πρέπει να χρηματοδοτηθεί με δημόσια κονδύλια ποικίλης προέλευσης από το 2004 έως το 2008 και ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα συνεχίσει να συμμετέχει στη χρηματοδότηση του EGNOS. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος και η κοινή επιχείρηση ασχολούνται σήμερα με το θέμα της χρηματοδότησης σε συνεργασία με το Eurocontrol και τις εθνικές υπηρεσίες πολιτικής αεροπορίας που συναντώνται στην « EOIG »¹¹.

Πρέπει τέλος να επισημανθεί ότι η ενδέκατη Διάσκεψη της ΔΟΠΑ για την αεροναυτιλία που πραγματοποιήθηκε στο Μόντρεαλ στα τέλη Σεπτεμβρίου 2003, υποστήριξε ευρέως, για τον έλεγχο της εναέριας κυκλοφορίας, τις διαδικασίες που βασίζονται στα συστήματα « επέκτασης », των οποίων η ευρωπαϊκή συνιστώσα δεν είναι άλλη από το EGNOS. Η ΔΟΠΑ επιβεβαίωσε άλλωστε ότι η δορυφορική ραδιοπλοήγηση θα αποβεί, μελλοντικά, το μοναδικό εργαλείο διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας.

1.2.5. Το ευρωπαϊκό σχέδιο ραδιοπλοήγησης

Τα συστήματα ραδιοπλοήγησης είναι αποφασιστικής σημασίας σε πολυάριθμους τομείς. Φαίνεται συνεπώς αναγκαίο, με την κατάρτιση ενός ευρωπαϊκού σχεδίου ραδιοπλοήγησης, να εναρμονισθούν οι πληροφορίες που διατίθενται για τα υπάρχοντα συστήματα ραδιοπλοήγησης, τη διάρκεια εγκυρότητάς τους και τις προβλεπόμενες τεχνικές μετατροπές τους, καθώς και για τα χαρακτηριστικά τους και τις ικανότητές τους στην επικάλυψη με άλλα συστήματα. Σημειώνεται ότι οι δύο χώρες που διαθέτουν σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, η Ρωσία και οι Ηνωμένες Πολιτείες, έχουν ήδη τέτοιο σχέδιο ραδιοπλοήγησης.

⁹ Navigation Land Earth Station

¹⁰ Reference and Integrity Monitoring Stations

¹¹ Ομάδα Λειτουργίας και Υποδομής EGNOS

Η Επιτροπή έχει αρχίσει μελέτη η οποία θα δώσει τις διεξοδικές πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την κατάρτιση του ευρωπαϊκού σχεδίου. Η μελέτη αυτή θα συντελέσει στην ενσωμάτωση του συστήματος που θα προέλθει από το πρόγραμμα GALILEO στα υπάρχοντα συστήματα πλοήγησης, ιδίως τα επίγεια συστήματα. Θα επιτρέψει την έναρξη και την εναρμόνιση των διαδικασιών τεχνικής πιστοποίησης των συστημάτων που θα προέλθουν από τα προγράμματα EGNOS και GALILEO στις αεροπορικές, τις χερσαίες και τις θαλάσσιες μεταφορές. Επισημαίνεται ότι το μελλοντικό ευρωπαϊκό σχέδιο ραδιοπλοήγησης δεν καλύπτει μόνον τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και τις όμορες με την Ένωση χώρες.

1.3. Τα αποτελέσματα της Παγκόσμιας Διάσκεψης Ραδιοεπικοινωνιών τον Ιούνιο του 2003

Στην Παγκόσμια Διάσκεψη Ραδιοεπικοινωνιών τον Ιούνιο του 2003, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είχε δύο στόχους όσον αφορά τη δορυφορική ραδιοπλοήγηση, προκειμένου το μελλοντικό σύστημα GALILEO να μπορεί να παράγει όλες τις υπηρεσίες που προβλέπονται : αφενός, να επικυρωθεί το φάσμα συχνοτήτων που εκχωρήθηκαν το 2000 για τη δορυφορική ραδιοπλοήγηση στο σύνολό της· αφετέρου, να μεριμνήσει ώστε, μέσα σε αυτό το φάσμα συχνοτήτων, η κατανομή τους στα διάφορα συστήματα να μην είναι δυσμενής για το ευρωπαϊκό σύστημα. Σε αυτά τα δύο σημεία, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μπορεί να είναι ικανοποιημένη από τα αποτελέσματα.

1.3.1. Επικύρωση των συχνοτήτων που εκχωρήθηκαν για τη δορυφορική ραδιοπλοήγηση

Εκείνο που έπρεπε κυρίως να εξασφαλισθεί είναι το σύστημα GALILEO και τα άλλα συστήματα ραδιοπλοήγησης να μπορούν να συνυπάρχουν με τα συστήματα που χρησιμοποιούνται από την πολιτική αεροπορία χωρίς ανεπίτρεπτες παρεμβολές. Το θέμα αφορούσε δύο ζώνες συχνοτήτων. Για τη μια από αυτές, οι συζητήσεις οδήγησαν σε μια λύση η οποία συνίσταται στην εξασφάλιση αμοιβαίας προστασίας περισσότερο με συντονισμό παρά με τον καθορισμό ορίων εκμετάλλευσης. Για την άλλη ζώνη, η συμφωνία που επήλθε τελικά προβλέπει ότι τα συστήματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης πρέπει να τηρούν τα μέγιστα όρια ισχύος εκπομπής. Οι λύσεις αυτές εγκρίθηκαν τόσο από τους φορείς εκμετάλλευσης των συστημάτων δορυφορικής ραδιοπλοήγησης όσο και από την αεροναυτική κοινότητα.

Η Διάσκεψη επικύρωσε και διευκρίνισε τους όρους χρήσης του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων που εκχωρήθηκαν για τα συστήματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, με τρόπο που εγγυάται τους όρους εκμετάλλευσης του συστήματος GALILEO και ταυτόχρονα προστατεύει άλλους σημαντικούς τομείς όπως η πολιτική αεροπορία. Οι προδιαγραφές των σημάτων που εκπονήθηκαν με τις μελέτες καθορισμού του συστήματος επικυρώθηκαν.

1.3.2. Καθιέρωση δίκαιης συντονιστικής διαδικασίας

Ήταν θεμελιώδες η προσπέλαση στο φάσμα συχνοτήτων που εκχωρήθηκαν για τα διάφορα συστήματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης να είναι ισότιμη, να στηρίζεται στην αρχή της διαλειτουργικότητας και να προβλέπει βαθμούς παρεμβολής που θα συμφωνηθούν από κοινού.

Αυτό ακριβώς το σημείο απασχόλησε περισσότερο τη Διάσκεψη στις συζητήσεις της διότι το παγκόσμιο τοπίο εξελίσσεται από μια κατάσταση χαρακτηριζόμενη από το ιστορικό μονοπώλιο του αμερικανικού συστήματος GPS προς ένα περιβάλλον όπου θα συνυπάρχουν περισσότερα συστήματα. Επικράτησε τελικά η θέση υπέρ του πολυμερούς αθέτου

συντονισμού που πάντοτε υποστήριζε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (θέση του « άρθρου 9 » όπως ονομάζεται) από τη Διεθνή Ένωση Τηλεπικοινωνιών. Η συνοχή, η ικανότητα και η αποφασιστικότητα των ευρωπαϊκών αντιπροσωπιών υπήρξαν καθοριστικές στο θέμα αυτό. Οι διαδικασίες που έχει καθορίσει η Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών θα αρχίσουν να ισχύουν από την 1^η Ιανουαρίου 2005.

1.4. Η ένταξη των νέων κρατών μελών και των υποψήφιων χωρών είναι σε καλό δρόμο

Δεδομένου ότι τα νέα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο στο πρόγραμμα GALILEO, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε αναγκαίο να προβλεφθεί η βαθμιαία ένταξή τους στα προγράμματα GALILEO και EGNOS με συγκεκριμένες δράσεις, αφετηρία των οποίων ήταν η διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία το Μάιο του 2003 με τίτλο "Το GALILEO για τη διευρυμένη Ευρώπη".

Οι παρουσιάσεις και οι δηλώσεις των αντιπροσώπων των νέων κρατών μελών για την ανάπτυξη της δορυφορικής ραδιοπλοήγησης απέδειξαν το μεγάλο ενδιαφέρον τους να χρησιμοποιήσουν και, ως ένα βαθμό, να αναπτύξουν τις υπηρεσίες που συνδέονται με αυτήν την τεχνολογία, ιδίως στις μεταφορές, την ενέργεια, τη γεωδαισία και την επιστήμη γενικότερα. Στο θέμα αυτό, λήφθηκαν πρωτοβουλίες από βιομηχανική άποψη έτσι ώστε οι χώρες αυτές να συμμετέχουν πλήρως στο πρόγραμμα GALILEO από την 1^η Μαΐου 2004, τόσο μέσω του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και ανάπτυξης όσο και στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος.

2. Η ΕΚΒΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όπως έχει τονίσει επανειλημμένα το Συμβούλιο, η διεθνής συνεργασία είναι ουσιαστική για να αποδώσει κατά το μέγιστο δυνατόν τα οφέλη του το πρόγραμμα GALILEO. Το ευρωπαϊκό σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, λόγω των χαρακτηριστικών του, θα προσφέρει παγκοσμίως μια απaráμιλλη δημόσια υπηρεσία. Άλλωστε όλο και περισσότερες οι τρίτες χώρες μην έχοντας αμφιβολίες ζητούν να συνδεθούν με το σύστημα αυτό. Η συμφωνία με την Κίνα συγκεκριμένα ήταν αποφασιστικής σημασίας, οι δε επαφές εντείνονται με τις άλλες μεγάλες περιοχές του κόσμου. Παράλληλα, η συνεργασία εντατικοποιείται με τις δύο χώρες που διαθέτουν ήδη σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης· η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες είναι μια από τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.1. Οι αρχές στις οποίες στηρίζεται η διεθνής συνεργασία

Το ενδιαφέρον που έχουν εκδηλώσει οι τρίτες χώρες για το μελλοντικό ευρωπαϊκό σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης αυξάνεται συνεχώς. Ο λόγος ύπαρξης της διεθνούς συνεργασίας υπερβαίνει ωστόσο την αναγκαιότητα να ικανοποιηθούν τα αιτήματα της τάδε ή της δείνα χώρας. Η διεθνής συνεργασία αποδεικνύεται ότι είναι όντως βασική για να εξασφαλισθεί διαλειτουργικότητα με τα υπάρχοντα συστήματα, για να προωθηθεί η ευρωπαϊκή βιομηχανική και πολιτική τεχνογνωσία και για να τονωθεί η προσφορά των εφαρμογών του συστήματος με σκοπό να διεισδύσουν στις αγορές των τρίτων χωρών και για να εγκατασταθούν οι συνιστώσες του τμήματος εδάφους σε ορισμένα μέρη του πλανήτη. Το γεγονός ότι όλο και περισσότερες τρίτες χώρες συνδέονται με το πρόγραμμα και έχουν το ίδιο συμφέρον με την Ευρωπαϊκή Ένωση να το προωθήσουν, ακόμη και στα διεθνή όργανα, έχει ως αποτέλεσμα να μειώνονται οι τεχνικοί και πολιτικοί κίνδυνοι. Οι στενοί δεσμοί που έχουν αναπτυχθεί με τους μελλοντικούς χρήστες ανά τον κόσμο επιτρέπουν καλύτερο προσδιορισμό

των υπηρεσιών που θα μπορούν να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Τέλος, η διεθνής συνεργασία εμπεριέχει μια έντονη πολιτική διάσταση, διότι επιτρέπει σε πολυάριθμες τρίτες χώρες να συνδεθούν με τη διαχείριση μιας στρατηγικής υποδομής.

Για να ανταποκριθεί στα αιτήματα των τρίτων χωρών και για να εκμεταλλευθεί πλήρως τα πλεονεκτήματα της διεθνούς συνεργασίας, η Επιτροπή, με βάση τους πολιτικούς προσανατολισμούς που καθόρισαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ακολουθεί ταυτόχρονα δύο προσεγγίσεις : μια διμερή και μια περιφερειακή προσέγγιση.

Η διμερής προσέγγιση στηρίζεται στη σύναψη συμφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των χωρών που έχουν ειδικές αρμοδιότητες στον τομέα της δορυφορικής ραδιοπλοήγησης. Οι συμφωνίες αυτές, οι οποίες συνάπτονται μετά από διαπραγματεύσεις διεξαγόμενες με βάση τις οδηγίες του Συμβουλίου, διαμορφώνουν ένα ευρύ πλαίσιο συνεργασίας που συνδυάζει θέματα θεσμικά, ρυθμιστικά, βιομηχανικά, τεχνολογικά και οικονομικά. Η πρώτη συμφωνία υπογράφηκε στις 30 Οκτωβρίου 2003 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός και αφετέρου, με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας.

Η περιφερειακή προσέγγιση από την άλλη πλευρά απευθύνεται στις χώρες που ενδιαφέρονται κυρίως για το πρόγραμμα GALILEO ως μελλοντικοί χρήστες του συστήματος. Στην προσέγγιση αυτή συχνά γίνεται χρήση των δομών περιφερειακής και πολυμερούς συνεργασίας που ήδη υπάρχουν.

Η διμερής προσέγγιση και η περιφερειακή προσέγγιση βασίζονται σε κοινές αρχές. Έτσι, στις ενέργειες που αναλαμβάνονται λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι απαιτήσεις ασφαλείας και προστασίας του συστήματος, καθώς και οι δεσμεύσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε θέματα ελέγχου των εξαγωγών και μη διάδοσης. Το Συμβούλιο Ασφαλείας του GALILEO, το οποίο είναι κοινώς γνωστό ως « GSB » (« GALILEO Security Board ») και απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες ασφαλείας, υποστηρίζει τη δράση της Επιτροπής στην σύνταξη των κειμένων που συζητούνται με τις τρίτες χώρες σε αυτά τα θέματα. Οι ευαίσθητοι χαρακτήρα δραστηριότητες, όπως εκείνες που άπτονται της ασφάλειας του συστήματος, παραμένουν εκτός του πεδίου συνεργασίας. Προβλέπεται άλλωστε η σύναψη συμφωνιών ασφαλείας με τις διάφορες συνδεδεμένες χώρες μόλις συσταθεί η αρμόδια επί του θέματος ευρωπαϊκή αρχή (βλ. σημείο 3.2.). Οι συμφωνίες που έχουν συναφθεί με τις τρίτες χώρες προβλέπουν κυρίως τη συμμετοχή των χωρών αυτών στις τεχνικές και βιομηχανικές δραστηριότητες. Στη συνέχεια γίνεται η επεξεργασία του τρόπου συμμετοχής τους ανά περίπτωση σε στενή συνεργασία με τις σχετικές οντότητες της ενδιαφερόμενης χώρας, με την κοινή επιχείρηση GALILEO και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος.

Η οικονομική συμμετοχή των συνδεδεμένων τρίτων χωρών αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους και θα επιτρέψει να συμπληρωθεί η χρηματοδότηση των μελλοντικών φάσεων. Όπως και με την κοινοτική συνεισφορά, την οικονομική συμμετοχή των τρίτων χωρών θα χειρίζεται η κοινή επιχείρηση, ως εγγυήτρια της ενότητας διαχείρισης του προγράμματος. Προς το σκοπό αυτό, μετά τη σύναψη συμφωνίας με μια τρίτη χώρα, η κοινή επιχείρηση μπορεί να αρχίσει συνομιλίες σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 5 του κανονισμού αριθ. 876/2002 του Συμβουλίου.

2.2. Παραδειγματική η συμφωνία με την Κίνα από άποψη διμερούς συνεργασίας

Μετά την έγκριση που έλαβε η Επιτροπή από το Συμβούλιο να αρχίσει διαπραγματεύσεις το Μάρτιο του 2003, στις 30 Οκτωβρίου 2003 υπογράφηκε μια πρώτη συμφωνία συνεργασίας με την Κίνα επ' ευκαιρία της Διάσκεψης Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κίνας.

Πρόκειται για ένα σοβαρό βήμα, διότι η συμφωνία αυτή αποτελεί υπόδειγμα για τη γρήγορη σύνδεση άλλων τρίτων χωρών. Οι τομείς συνεργασίας που πραγματεύεται η συμφωνία είναι πολλοί και συνδυάζουν την υποστήριξη της Κίνας στα ρυθμιστικά θέματα του έργου, ιδίως ως προς την πιστοποίηση, τις συχνότητες και τη διανοητική ιδιοκτησία, και στις επιστημονικές και βιομηχανικές δράσεις. Από οικονομική άποψη, η Κίνα έδειξε να είναι έτοιμη να συνεισφέρει στο πρόγραμμα με ποσό ύψους 200 εκατ. ευρώ.

Τα επόμενα στάδια της συνεργασίας έχουν ως αντικείμενο να διευκρινιστεί η θέση της Κίνας στην κοινή επιχείρηση και ταυτόχρονα ο βιομηχανικός και επιστημονικός ρόλος της. Στο πρώτο σημείο, για τη συμμετοχή της Κίνας στην κοινή επιχείρηση θα ακολουθηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 5 του κανονισμού αριθ. 876/2002. Το εποπτικό συμβούλιο της κοινής επιχείρησης θα συμμετέχει στη διαδικασία αυτή για να εκπονήσει την απόφαση που πρέπει να λάβει το Συμβούλιο. Στο δεύτερο σημείο, πρέπει να τεθούν οι συγκεκριμένοι όροι συμμετοχής των Κινέζων εμπειρογνομόνων και των κινεζικών επιχειρήσεων στις εργασίες των φάσεων ανάπτυξης και εγκατάστασης με την οικονομική συνεισφορά της Κίνας. Οι συνομιλίες που διεξάγονται στο θέμα αυτό από την κοινή επιχείρηση με τους Κινέζους εταίρους, με τους οποίους συνδέεται στενά η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος, έχουν ως αντικείμενο σε ποια στοιχεία του προγράμματος μπορούν να συμμετέχουν. Η επιλογή θα εξαρτηθεί από τις ιδιαίτερες ικανότητες που μπορούν να προσφέρουν όσοι θα συμμετέχουν από τις τρίτες συνδεδεμένες χώρες χωρίς όμως ταυτόχρονα να αποδυναμωθεί ο χαρακτήρας βιομηχανικής πολιτικής του προγράμματος για την ευρωπαϊκή βιομηχανία.

Συγκεκριμένες δράσεις συνεργασίας έχουν ήδη αναληφθεί. Έτσι, εγκαινιάστηκε στο Πεκίνο ένα κοινό κέντρο εκπαίδευσης («China-Europe GNSS training and technical cooperation center») στις 19 Σεπτεμβρίου 2003 για να προωθηθούν οι από κοινού δραστηριότητες εκπαίδευσης, πειραματισμών, εφαρμογών, βιομηχανικής συνεργασίας και μάρκετινγκ στο μελλοντικό ευρωπαϊκό σύστημα. Εξάλλου, θα αρχίσει στην Κίνα μια εκστρατεία δοκιμών με βάση τους σταθμούς EGNOS και τις πιλοτικές εφαρμογές στους πρωτεύοντες τομείς των σιδηροδρομικών μεταφορών και των θαλάσσιων και εσωτερικών πλωτών μεταφορών.

Η συμφωνία με την Κίνα έδωσε την αφορμή για αιτήσεις συνεργασίας από άλλες τρίτες χώρες που ενδιαφέρονται να συμμετέχουν στο σύστημα GALILEO. Το Συμβούλιο επέτρεψε λοιπόν επίσημα στην Επιτροπή να αρχίσει διαπραγματεύσεις προκειμένου να εκπονηθεί σύμβαση συνεργασίας με την Ινδία και το Ισραήλ. Οι οδηγίες διαπραγμάτευσης με τις δύο αυτές χώρες καθορίστηκαν στην ίδια βάση με εκείνες για την Κίνα το Μάρτιο του 2003. Αυτών των δύο νέων εντολών προηγήθηκαν διερευνητικές συζητήσεις από την Επιτροπή κατ'αίτησιν των ενδιαφερομένων χωρών. Παρόμοιες συζητήσεις πραγματοποιούνται με άλλες χώρες και συγκεκριμένα με τη Νότιο Κορέα, τη Βραζιλία, την Ιαπωνία, τον Καναδά, την Αυστραλία, το Μεξικό και τη Χιλή. Σύμφωνα με το πρότυπο που ακολουθήθηκε για την Κίνα, την Ινδία και το Ισραήλ, εφόσον οι επαφές αυτές οδηγήσουν σε επίσημη αίτηση σύνδεσης, η Επιτροπή, αφού ενημερώσει το Συμβούλιο, θα υποβάλει συστάσεις προκειμένου να λάβει την έγκριση να προβεί στις αναγκαίες διαπραγματεύσεις.

Άλλωστε, η Ελβετία και η Νορβηγία, οι οποίες έχουν ήδη συνδεθεί με το πρόγραμμα GALILEO μέσω της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος, γνωστοποίησαν στην Επιτροπή, το Δεκέμβριο του 2003, το ενδιαφέρον τους να αρχίσουν συνομιλίες με σκοπό να συνδεθούν περισσότερο με το πρόγραμμα μέσω επίσης της κατά κάποιο τρόπο συμμετοχής τους στην κοινή επιχείρηση.

2.3. Εντατικοποιημένη συνεργασία με τις μεγάλες περιοχές του κόσμου

Για να αποδώσουν τα μέγιστα δυνατά οφέλη τα προγράμματα GALILEO και EGNOS, η περιφερειακή συνεργασία αποβλέπει κατ'αρχήν στην αποκατάσταση διαλόγου με τους μελλοντικούς χρήστες στις αντίστοιχες χώρες. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής πραγματοποιούνται ιδίως εκστρατείες πειραματισμού και εκπαίδευσης σε διάφορες περιοχές του κόσμου.

2.3.1. Η περιοχή της Μεσογείου

Ένα από τα έργα που προβλέπει το πρόγραμμα MEDA περιλαμβάνει δράσεις εκπαίδευσης και πειραματισμού στη δορυφορική ραδιοπλοήγηση στη λεκάνη της Μεσογείου. Για τις δράσεις αυτές, οι οποίες πρόκειται να αρχίσουν το 2004, αναμένεται να διατεθεί προϋπολογισμός περίπου πέντε εκατ. ευρώ. Κατά τη διάρκεια της προπαρασκευαστικής περιόδου του έργου, η Επιτροπή διοργάνωσε στο Κάιρο, το Φεβρουάριο του 2003, το πρώτο ευρωμεγειακό σεμινάριο με θέμα τη δορυφορική ραδιοπλοήγηση. Κύριος στόχος του σεμιναρίου ήταν να ευαισθητοποιηθούν οι αρμόδιοι λήψης αποφάσεων, οι πάροχοι υπηρεσιών και οι τοπικοί βιομηχανικοί κύκλοι γύρω από όλα όσα αντιπροσωπεύουν τα ευρωπαϊκά συστήματα EGNOS και GALILEO στην περιοχή της Μεσογείου. Θα δημιουργηθεί μάλιστα ένα γραφείο περιφερειακής συνεργασίας. Αντικείμενό του θα είναι να προωθήσει τις δράσεις εκπαίδευσης και συνεργασίας στην περιοχή. Το κέντρο αυτό θα φιλοξενήσει η Αίγυπτος.

2.3.2. Η Λατινική Αμερική

Από το 2001, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποκαταστήσει δεσμούς με τη Λατινική Αμερική σε θέματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης. Ένα πρόγραμμα που χρηματοδοτήθηκε από τον κοινοτικό προϋπολογισμό επέτρεψε να έλθουν σε επαφή οι ευρωπαϊκοί βιομηχανικοί κύκλοι με τις τοπικές αρχές που είναι αρμόδιες σε θέματα μεταφορών και να πραγματοποιηθούν δοκιμές σκοπιμότητας με βάση το πειραματικό σήμα EGNOS. Τα θετικά αποτελέσματα των δοκιμών αυτών επιβεβαίωσαν το ενδιαφέρον που έχουν εκδηλώσει οι χώρες της περιοχής να συνδεθούν με το πρόγραμμα GALILEO.

Δεδομένης της σημασίας και των δυνατοτήτων που προσφέρει η περιοχή, θα αναληφθεί νέα δράση από την κοινή επιχείρηση με σκοπό ιδίως να δημιουργηθεί μια σειρά κέντρων εκπαίδευσης, να προωθηθεί το περιφερειακό σχέδιο τεχνικής συνεργασίας που έχει καταρτίσει η ΔΟΠΑ, να οργανωθούν δοκιμαστικές εφαρμογές σε ποικίλους τομείς δραστηριοτήτων και να ενθαρρυνθεί η βιομηχανική συνεργασία.

2.3.3. Η Αφρική

Η εγκατάσταση ενός παγκόσμιου συστήματος δορυφορικής ραδιοπλοήγησης είναι ένας από τους ρητούς στόχους συνεργασίας στην στρατηγική της πολιτικής μεταφορών που περιλαμβάνει η συμφωνία εταιρικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των χωρών ΑΚΕ που υπογράφηκε στο Κοτονού τον Ιούνιο του 2000¹². Στην Αφρική, η

¹² Το σημείο 2.2. της επιτομής των στρατηγικών συνεργασίας για την ανάπτυξη των μεταφορών, το οποίο συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 3 της συμφωνίας του Κοτονού, έχει ως εξής: «Σε περιφερειακό επίπεδο, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη δημιουργία ενός βοηθήματος που θα βελτιώσει την αξιοπιστία και την ασφάλεια των θαλάσσιων και των αεροπορικών μεταφορών και θα συντελέσει στην καθιέρωση ενός παγκόσμιου συστήματος δορυφορικής πλοήγησης διαλειτουργικού με τις ευρωπαϊκές υπηρεσίες γεωστατικής κάλυψης της πλοήγησης.»

δορυφορική ραδιοπλοήγηση επιτρέπει να αναπτυχθεί ο τομέας της πολιτικής αεροπορίας και να επωφεληθούν αυτής επομένως οι αφρικανικές οικονομίες, και ιδίως το εμπόριο, ο τουρισμός και η διαχείριση των φυσικών πόρων. Προσφέρει επίσης την ευκαιρία να βελτιωθεί η ασφάλεια στην περιοχή και συντελεί στη μείωση του ύψους των επενδύσεων που χρειάζονται για τις υποδομές μεταφορών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι αφρικανικές αρχές της πολιτικής αεροπορίας είχαν αποδοτικές σχέσεις τα τελευταία χρόνια. Οι δοκιμές που πραγματοποιήθηκαν από την επίγεια υποδομή και με αεροσκάφη στην περιοχή του Ντακάρ επιβεβαιώνουν τη δέσμευση της Ευρώπης να επεκτείνει σε ολόκληρο τον κόσμο τα συστήματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης. Διάφορες μελέτες που χρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα είχαν ως αντικείμενο τη δυνατότητα να επεκταθεί στην Αφρική η προσπέλαση στις υπηρεσίες δορυφορικής ραδιοπλοήγησης. Οι αφρικανικές αρχές πολιτικής αεροπορίας (AFCAC, ASECNA, η CDAA), με την υποστήριξη της ΔΟΠΑ, σκοπεύουν πλέον να χρησιμοποιήσουν την τεχνολογία αυτή.

Οι εργασίες στην περιοχή αυτή του κόσμου θα επισπευσθούν εφέτος με τη μέριμνα της κοινής επιχείρησης. Η εκμετάλλευση των συστημάτων EGNOS και GALILEO θα αφορά επίσης και άλλους τομείς και όχι μόνον τον τομέα της πολιτικής αεροπορίας και θα οδηγήσει στην ανάπτυξη υπηρεσιών βασιζόμενων στη δορυφορική ραδιοπλοήγηση σε πεδία πολύ διαφορετικά μεταξύ τους όπως οι μεταφορές, η γεωργία, η αλιεία, τα τεχνικά έργα, το περιβάλλον, κ.α.

2.4. Οι διαπραγματεύσεις με τις χώρες που διαθέτουν σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης (Ηνωμένες Πολιτείες και Ρωσία)

Με τις δύο τρίτες χώρες που διαθέτουν ήδη σύστημα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, οι διαπραγματεύσεις όχι απλώς έχουν τους ίδιους στόχους με εκείνους που επιδιώκονται με τις υπόλοιπες τρίτες χώρες, αλλά αποσκοπούν ταυτόχρονα να εξασφαλισθεί η τεχνική συμβατότητα και η διαλειτουργικότητα του συστήματός τους με το σύστημα GALILEO.

2.4.1. Η Ρωσία

Στη Διάσκεψη Κορυφής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρωσίας που πραγματοποιήθηκε το Μάιο του 2003, η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέφρασε και πάλι τη βούλησή της να συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις που είχε αρχίσει το 2000 με τη Ρωσία και να συνάψει με τη χώρα αυτή συμφωνία συνεργασίας. Μέχρι στιγμής οι συνομιλίες είχαν ως επίκεντρο τις τεχνικές και βιομηχανικές πτυχές.

Τώρα πλέον οι συνομιλίες πρέπει να προσλάβουν περισσότερο πολιτικό χαρακτήρα, στις οποίες να ληφθούν υπόψη οι συνθήκες χρήσης των παγκόσμιων συστημάτων δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, ο τρόπος συνύπαρξης του συστήματος GALILEO και του GLONASS, καθώς και ο εκσυγχρονισμός του GLONASS. Για να διευκολυνθεί η επανάληψη των διαπραγματεύσεων, η Επιτροπή διαβίβασε στις ρωσικές αρχές ένα σχέδιο συμφωνίας.

Σε ό,τι αφορά το διάλογο για την ενέργεια, η συνεργασία σε αυτόν τον καίριο τομέα θα είχε απτή συμβολή στην οικονομική και πολιτική ολοκλήρωση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρωσίας.

2.4.2. Οι Ηνωμένες Πολιτείες

Η θετική έκβαση των διαπραγματεύσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες ήταν πάντοτε πρωτεύον θέμα για την Ευρωπαϊκή Ένωση από τότε που πριν από τέσσερα χρόνια άρχισε τις συνομιλίες σχετικά με τους όρους συνύπαρξης του συστήματος GALILEO με το αμερικανικό σύστημα GPS. Πρέπει να αναγνωρισθεί ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες αμφισβήτησαν στην αρχή τον ίδιο το λόγο ύπαρξης του προγράμματος GALILEO. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα οκτώ μηνών έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος και η δημιουργία της τεχνικής ομάδας συμβατότητας και διαλειτουργικότητας επέτρεψε να γίνουν αξιόλογα βήματα σε όλα τα υπό συζήτηση θέματα. Τα κύρια εμπόδια στη σύναψη συμφωνίας μεταξύ των δύο πλευρών έχουν πλέον αρθεί. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγνωρίζουν τη σημασία του ευρωπαϊκού συστήματος για τους χρήστες της δορυφορικής ραδιοπλοήγησης.

Όσον αφορά κατ'αρχήν την επαλληλία των σημάτων στην ίδια ζώνη συχνοτήτων, οι Ηνωμένες Πολιτείες, για λόγους στρατιωτικής ασφάλειας, ήταν αντίθετες να έχει το σύστημα GALILEO διαμόρφωση συχνότητας εν μέρει επάλληλη με εκείνη του μελλοντικού στρατιωτικού σήματος τού GPS, του κώδικα M όπως ονομάζεται. Οι Ευρωπαίοι εμπειρογνώμονες, που συναντήθηκαν στο πλαίσιο μιας «επιχειρησιακής ομάδας (task force)» που ασχολείται με τα σήματα («Signal Task Force»), απέδειξαν στους Αμερικανούς ομολόγους τους αφενός ότι δεν υπάρχουν επιζήμιες παρεμβολές μεταξύ των σημάτων που θα εκπέμπονται από το ευρωπαϊκό σύστημα και από το GPS, αφετέρου την τέλεια τεχνική συμβατότητα των δύο συστημάτων, ακόμη και από την άποψη των στοιχείων αναφοράς του χρόνου και της γεωδαισίας. Μεγάλη πρόοδος προς την κατεύθυνση της σύναψης μιας σφαιρικής συμφωνίας σημειώθηκε στις δύο τελευταίες συναντήσεις, εν μέρει εμπιστευτικές, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν διαδοχικά στο Λονδίνο στις 4 και 5 Σεπτεμβρίου 2003 και στη Χάγη στις 19 Νοεμβρίου 2003, με την ανεύρεση λύσης για το σήμα των κρατικών υπηρεσιών.

Απομένουν προς επίλυση δύο ακόμη θέματα: η συνύπαρξη του ανοικτού σήματος του συστήματος GALILEO με το στρατιωτικό σήμα του GPS σε περίπτωση κρίσης και η δυνατότητα περαιτέρω βελτίωσης των σημάτων που θα εκπέμπονται από το ευρωπαϊκό σύστημα.

Ως προς το πρώτο σημείο, πρέπει να τονισθεί ότι ορισμένες εφαρμογές της ανοικτής υπηρεσίας απαιτούν μεγάλη ακρίβεια, όπως οι εφαρμογές στα αστικά κέντρα, η επείγουσα κλήση του ευρωπαϊκού αριθμού 112 ή η βοήθεια καθοδήγησης των τυφλών. Συνεπάγονται την επιλογή ενός σήματος υψηλών επιδόσεων, εγγυώμενου την εμπορική επιτυχία του ευρωπαϊκού συστήματος, το οποίο πρέπει να επικυρωθεί από τη συμφωνία. Πάντως, οι στρατιωτικές αρχές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να δημιουργούν κατά τόπους παρεμβολές στο ανοικτό σήμα του συστήματος GALILEO και στο ανοικτό σήμα του συστήματος GPS σε κάποια περιοχή σύρραξης και ταυτόχρονα να διατηρούν την ακεραιότητα του στρατιωτικού σήματος του GPS μέσα στην περιοχή αυτή. Στις τελευταίες συνομιλίες που πραγματοποιήθηκαν στην Ουάσιγκτον στις 29 και 30 Ιανουαρίου 2004, οι δύο πλευρές αναγνώρισαν ότι είναι σκόπιμο να γίνει εκμετάλλευση του ιδίου σήματος για την ανάπτυξη πλήρως διαλειτουργικών δεκτών. Φάνηκε ότι υπάρχει δυνατότητα συμβιβασμού που θα στηρίζεται στην επιλογή ταυτόσημων σημάτων, ικανών να βελτιωθούν στη συνέχεια.

Ως προς το δεύτερο σημείο, το οποίο αφορά ακριβώς τη δυνατότητα βελτίωσης των σημάτων, η υπό συζήτηση σφαιρική συμφωνία πρέπει να προβλέπει ένα μηχανισμό αμοιβαίας, αποτελεσματικής και διαφανούς συνεννόησης, έτσι ώστε να βελτιστοποιούνται οι επιδόσεις του ευρωπαϊκού και του αμερικανικού συστήματος και ταυτόχρονα να λαμβάνονται υπόψη τα θέματα εθνικής ασφάλειας της αμερικανικής πλευράς. Αυτός ο μηχανισμός συνεννόησης δεν πρέπει ωστόσο να προβλέπει δικαίωμα βέτο της μιας πλευράς έναντι της άλλης.

Σε ό,τι αφορά κατόπιν τη διαλειτουργικότητα, στόχος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι να δημιουργηθεί μέγιστη διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων GPS και GALILEO προς όσο το δυνατόν μεγαλύτερο όφελος των χρηστών. Τα επίγεια στοιχεία ελέγχου των δορυφόρων των δύο συστημάτων θα παραμείνουν βεβαίως χωριστά και ανεξάρτητα. Οι Αμερικανοί και Ευρωπαίοι εμπειρογνώμονες στις συζητήσεις τους ασχολήθηκαν με διάφορα τεχνικά θέματα, όπως συγκεκριμένα με τα σημεία αναφοράς χρόνου, στα οποία βρέθηκε πλέον λύση : τα σήματα που θα εκπέμπονται από κάθε σύστημα θα εμπεριέχουν μια παράμετρο που θα επιτρέπει τον τέλειο συγχρονισμό τους. Πρόκειται για βασική κατάκτηση, χάρη στην οποία οι κάτοχοι ενός και μόνον δέκτη θα μπορούν να χρησιμοποιούν πλήρως και τα δύο συστήματα με συνδυασμένο και διαφανή τρόπο.

Σε ό,τι αφορά τέλος την εμπορική πλευρά, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα επιζητεί τη δημιουργία ενός εμπορικού περιβάλλοντος στη δορυφορική ραδιοπλοήγηση που δεν θα εισάγει διακρίσεις, τόσο για το αμερικανικό σύστημα GPS όσο και για το ευρωπαϊκό σύστημα GALILEO. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς την κατεύθυνση επίτευξης συμφωνίας. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγνωρίζουν πλέον ότι ισχύουν στον τομέα της δορυφορικής ραδιοπλοήγησης οι κανόνες του διεθνούς εμπορίου. Από την πλευρά της, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποδέχθηκε να συμπληρωθούν, με ειδικές διατάξεις, τα τυχόν κενά των πολυμερών κανόνων.

Η πρόοδος που έχει σημειωθεί σε όλες τις τελευταίες διαπραγματεύσεις δημιουργούν ελπίδες ότι θα επέλθει πολύ σύντομα μια σφαιρική συμφωνία.

3. Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΦΑΣΕΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Τώρα πλέον που η κοινή επιχείρηση λειτουργεί κανονικά, που οι τεχνικές εργασίες συνεχίζονται εντατικά, που η διεθνής συνεργασία είναι σε πλήρη ανάπτυξη και πλησιάζει η σύναψη συμφωνίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες, πρέπει να ετοιμασθούν δραστήρια οι φάσεις εγκατάστασης και εκμετάλλευσης του συστήματος, οι οποίες θα αρχίσουν αντίστοιχα το 2006 και το 2008.

3.1. Η έναρξη ανάθεσης του συστήματος

Τα πρώτα αποτελέσματα της διαδικασίας εκχώρησης του συστήματος είναι πολύ ενθαρρυντικά, ενώ ταυτόχρονα διαγράφονται οι προοπτικές χρηματοδότησης των φάσεων εγκατάστασης και εκμετάλλευσης.

3.1.1. Η διαδικασία ανάθεσης του συστήματος

Τη διαδικασία ανάθεσης των φάσεων εγκατάστασης και εκμετάλλευσης του προγράμματος GALILEO διαχειρίζεται η κοινή επιχείρηση. Η διαδικασία άρχισε στην πραγματικότητα στις 17 Οκτωβρίου 2003 με τη δημοσίευση προκήρυξης ανάθεσης στην Επίσημη Εφημερίδα¹³. Πριν πάντως την πραγματική έναρξη λειτουργίας της κοινής επιχείρησης και για να μην καθυστερήσει η εξέλιξη του προγράμματος, η Επιτροπή προέβη σε δύο ενέργειες.

Στις 22 Φεβρουαρίου 2003, η Επιτροπή δημοσίευσε λοιπόν πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και κάλεσε τις ενδιαφερόμενες πλευρές να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους για την ανάθεση της κατασκευής και της διαχείρισης του συστήματος GALILEO¹⁴.

¹³ Επίσημη Εφημερίδα S 200 της 17.10.2003, σ.

¹⁴ Επίσημη Εφημερίδα C 43 της 22ας Φεβρουαρίου 2003, σ. 12.

Εκδήλωσαν ενδιαφέρον με την ευκαιρία αυτή περίπου ογδόντα επιχειρήσεις. Εξάλλου, στις 18 Μαρτίου 2003, η Επιτροπή οργάνωσε ημερίδα πληροφόρησης των επιχειρήσεων που επιθυμούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Παραβρέθηκαν στην ημερίδα πεντακόσιοι περίπου εκπρόσωποι επιχειρήσεων οι οποίοι ενημερώθηκαν για την εξέλιξη του προγράμματος, για τα στάδια που θα οδηγήσουν στην επιλογή του μελλοντικού αναδόχου και για τις πολυάριθμες δυνατότητες που προσφέρει η δορυφορική ραδιοπλοήγηση.

Η διαδικασία επιλογής του αναδόχου, η οποία άρχισε στις 17 Οκτωβρίου 2003, περιλαμβάνει δύο φάσεις: κατ'αρχήν μια διαδικασία προεπιλογής και στη συνέχεια τη λεγόμενη φάση ανταγωνιστικής διαπραγμάτευσης.

Τη φάση προεπιλογής χειρίζεται η κοινή επιχείρηση, η οποία εξέτασε τους τέσσερις φακέλους υποψηφιότητας που έλαβε στις προκαθορισμένες προθεσμίες και επέλεξε τους υποψηφίους που θα μετάσχουν στη δεύτερη φάση.

Τα κριτήρια προεπιλογής ήταν:

- Η ικανότητα του υποψηφίου να χρηματοδοτήσει την εγκατάσταση της υποδομής και να εξασφαλίσει τη διαχείρισή της κατά τη διάρκεια της φάσης εκμετάλλευσης: κάθε υποψήφιος έπρεπε να υποβάλει μάλιστα επιχειρηματικό σχέδιο το οποίο να καλύπτει όλη την περίοδο ανάθεσης.
- Η ικανότητα του υποψηφίου να αναπτύξει και να προωθήσει τη χρήση του συστήματος GALILEO σε παγκόσμια κλίμακα, ιδίως με βάση την πείρα του και τις διεθνείς σχέσεις του.
- Ο συνυπολογισμός των συμφερόντων των δημοσίων αρχών.

Ως καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των φακέλων υποψηφιότητας είχε ορισθεί η 5^η Δεκεμβρίου 2003 και των άνοιγμα των φακέλων έγινε στις 9 Δεκεμβρίου 2003 στην έδρα της κοινής επιχείρησης. Οι τέσσερις υποψηφιότητες που καταχωρίστηκαν έγιναν δεκτές.

Κάθε προσφορά προέρχεται από ένα μικρό αριθμό κύριων εταίρων συγκεντρωμένων σε μια κοινοπραξία, στους οποίους προστίθεται μια πλειάδα συνεργαζόμενων εταιριών που καλύπτουν πολυποίκιλους τομείς, όπως τα χρηματοδοτικά ιδρύματα ή οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους διάφορους τομείς εφαρμογής της δορυφορικής ραδιοπλοήγησης.

Καμία από τις υποψήφιες κοινοπραξίες δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την ικανότητα του μελλοντικού ευρωπαϊκού συστήματος δορυφορικής ραδιοπλοήγησης να αποφέρει αξιοσημείωτα εμπορικά έσοδα και κάθε κοινοπραξία δηλώνει έτοιμη να χρηματοδοτήσει με δικά της κονδύλια μεγάλο μέρος των παροχών της. Οι εμπορικού και κρατικού χαρακτήρα υπηρεσίες που θα προσφέρει το GALILEO, καθώς και τα δικαιώματα που συνδέονται με τη διανοητική ιδιοκτησία, θεωρούνται μάλιστα ουσιαστικοί πόροι εσόδων. Εξάλλου, οι υποψήφιες επιχειρήσεις έχουν ενσωματώσει την παγκόσμια διάσταση του έργου και τις συνέπειές της στους διάφορους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Σε ορισμένες από τις προσφορές άλλωστε καλούνται να μετάσχουν εταίροι εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το αποτέλεσμα της πρόσκλησης υποβολής προσφορών πρέπει να θεωρείται ως πολύ ενθαρρυντικό. Επικυρώνει την επιλογή μιας εταιρικής σχέσης μεταξύ ιδιωτικού και δημοσίου τομέα και επιβεβαιώνει την ύπαρξη μεγάλων ευκαιριών για την αγορά, αφού ο ιδιωτικός τομέας δεν διστάζει να μετάσχει οικονομικά σε μεγάλο βαθμό. Η ποικιλία των κύκλων που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση και το γεγονός ότι ανήκουν σε διάφορους οικονομικούς τομείς αποδεικνύουν επίσης ότι το σύστημα GALILEO ενδιαφέρει το μέλλον ολόκληρης της κοινωνίας.

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης, της λεγόμενης ανταγωνιστικής διαπραγμάτευσης, προβλέπεται η έναρξη διαπραγματεύσεων από την κοινή επιχείρηση με τους προεπιλεγέντες υποψήφιους αναδόχους. Στη φάση αυτή θα μετράσουν μόνον οι προεπιλεγέντες υποψήφιοι και θα ορισθεί η συγγραφή υποχρεώσεων την οποία θα πρέπει να τηρήσουν οι υποψήφιοι. Στο τέλος της φάσης ανταγωνιστικής διαπραγμάτευσης, η κοινή επιχείρηση θα υποβάλει πρόταση ανάθεσης της εκχώρησης.

Σύμφωνα με την προκήρυξη που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα, ανάδοχος θα είναι ο προεπιλεγείς υποψήφιος που έχει υποβάλει την πιο πλεονεκτική προσφορά από οικονομική άποψη, κριτήριο στο οποίο θα ληφθεί κυρίως υπόψη :

- Το ύψος των αιτούμενων δημόσιων εισφορών. Στο θέμα αυτό, θα ληφθεί ιδίως υπόψη η αξιοπιστία και η συνάφεια των προτάσεων που θα διατυπώσει ο υποψήφιος για να μεγιστοποιηθούν οι ροές των εμπορικών εσόδων που θα αποφέρει η χρήση του συστήματος GALILEO.
- Η ποιότητα της προσφοράς που θα έχει υποβάλει ο υποψήφιος σε ό,τι αφορά τις επιταγές της εγκατάστασης και διαχείρισης των διαστημικών και επίγειων υποδομών που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία του συστήματος GALILEO σύμφωνα με τις απαιτήσεις που επιβάλλει η δημόσια υπηρεσία, ιδίως από την άποψη εγγύησης παροχής της υπηρεσίας και της ασφάλειας. Η προσφορά πρέπει συγκεκριμένα να εκπληροί τις απαιτήσεις διαχείρισης μιας παγκόσμιας υπηρεσίας.

3.1.2. Η χρηματοδότηση των φάσεων εγκατάστασης και εκμετάλλευσης

Τα αποτελέσματα της πρόσκλησης υποβολής προσφορών για την ανάθεση επιτρέπουν να ειπωθεί με βεβαιότητα ότι ο ιδιωτικός τομέας είναι έτοιμος να μετράσει με ουσιαστικό τρόπο στο πρόγραμμα GALILEO. Και οι τέσσερις προσφορές παραπέμπουν άλλωστε στη σύσταση του Συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία οι εισροές των κοινοτικών κονδυλίων δεν πρέπει να υπερβαίνουν το ένα τρίτο της χρηματοδότησης της φάσης εγκατάστασης. Είναι επομένως δυνατόν να σκιαγραφηθεί το σχέδιο χρηματοδότησης αυτών των δύο φάσεων. Στη χρηματοδότηση αναμένεται να μετράσουν πέντε διαφορετικές χρηματοδοτικές πηγές, τις οποίες κατονομάζουν και περιγράφουν οι υποψήφιοι ανάδοχοι κοινοπραξίες. Ενδέχεται μάλιστα να υπάρξει και έκτη πηγή χρηματοδότησης.

Πρώτον, ο μελλοντικός ανάδοχος του συστήματος θα αμείβεται από την πώληση των διαφόρων υπηρεσιών που θα παράγει το σύστημα GALILEO.

Δεύτερον, ο μελλοντικός ανάδοχος θα εκμεταλλεύεται τις άδειες και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας των δομικών στοιχείων του συστήματος.

Τρίτον, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η οποία εξασφαλίζει μαζί με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος όλη τη χρηματοδότηση της φάσης ανάπτυξης, θα συνεχίσει να μετέχει στη χρηματοδότηση του προγράμματος πέραν των σημερινών χρηματοδοτικών προοπτικών που λήγουν το 2006. Στα συμπεράσματα που εξέδωσε στις 26 Μαρτίου 2003, το Συμβούλιο δεσμεύθηκε ρητά στο θέμα αυτό. Το κόστος της φάσης εγκατάστασης υπολογίζεται σε 2,1 δις ευρώ. Το ακριβές μερίδιο που θα ζητηθεί από το δημόσιο τομέα θα εξαρτηθεί φυσικά από το ποσό με το οποίο θα αποφασίσει να συνεισφέρει ο ιδιωτικός τομέας. Η Επιτροπή έχει ήδη εντάξει το πρόγραμμα GALILEO στο πρόγραμμα έργων ταχείας έναρξης (« Quick Start

Programme ») που υπέβαλε στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη¹⁵, την οποία ενέκρινε το Συμβούλιο. Σε αυτή τη βάση η Επιτροπή προετοιμάζει τον προϋπολογισμό που θα διατεθεί στο μέλλον για το πρόγραμμα GALILEO στο πλαίσιο των νέων δημοσιονομικών προοπτικών.

Τέταρτον, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει δηλώσει ότι συμφωνεί με τη χορήγηση δανείων. Εν προκειμένω, στις προσφορές τους οι υποψήφιοι ανάδοχοι κοινοπραξίες εμμένουν όλες ότι είναι σημαντικό να διαθέτουν μακροχρόνια δάνεια τα οποία θα προβλέπουν μια περίοδο χάριτος που θα επιτρέπει την αποπλήρωσή τους από τη στιγμή που το σύστημα θα αρχίσει να παράγει τις αντίστοιχες εμπορικές ροές.

Πέμπτον, ορισμένες τρίτες χώρες είναι έτοιμες να μετάσχουν οικονομικά στο πρόγραμμα (βλ. σημείο 2. προηγούμενως). Τα συγκεκριμένα ποσά αντιπροσωπεύουν αρκετές εκατοντάδες εκατ. ευρώ, τα οποία μπορούν να επενδυθούν εν μέρει στις φάσεις εγκατάστασης και εκμετάλλευσης.

Έκτον, σε περίπτωση που αποδειχθεί αναγκαία κάποια συμπληρωματική χρηματοδότηση, θα μπορούσαν να καθιερωθούν σε ευρωπαϊκή κλίμακα τέλη για τους δέκτες των σημάτων δορυφορικής ραδιοπλοήγησης με σκοπό να χρηματοδοτηθούν οι φάσεις εγκατάστασης και εκμετάλλευσης. Τα τέλη αυτά θα αποτελέσουν ίδιους πόρους της μελλοντικής Εποπτικής Αρχής, η οποία θα μπορούσε να καταβάλλει μέρος του προϊόντος στον ανάδοχο για να περιορισθούν οι υπόλοιπες εισφορές δημοσίων κονδυλίων. Η πρόταση κανονισμού για τη σύσταση της Εποπτικής Αρχής (βλ. σημείο 3.2.1. στη συνέχεια) προβλέπει αυτή τη δυνατότητα, της οποίας η εφαρμογή θα εξαρτηθεί από τις εξελίξεις στον τομέα των επιχειρήσεων και της αγοράς των δεκτών GNSS και των συναφών υπηρεσιών. Πριν η Επιτροπή υποβάλλει την εν λόγω πρόταση, θα εκπονήσει μια περιεκτική ανάλυση η οποία θα λαμβάνει υπόψη όλες τις επιπτώσεις στην οικονομία και την αγορά στους σχετικούς τομείς.

Το ακριβές ποσό της συνεισφοράς του μελλοντικού αναδόχου θα αποτελέσει το αντικείμενο της φάσης ανταγωνιστικής διαπραγμάτευσης και θα γίνει γνωστό, μέσα στο 2004, μόνον μετά τη λήξη της διαδικασίας επιλογής του αναδόχου. Στο θέμα αυτό, η πολυμορφία των υπηρεσιών που θα παράγει το σύστημα GALILEO αποτελεί χωρίς καμιά αμφιβολία ένα από τα στοιχεία που μπορούν να μεγιστοποιήσουν τα μελλοντικά έσοδα του αναδόχου και έτσι και το ποσό της οικονομικής συνεισφοράς του.

3.1.3. Οι υπηρεσίες που θα παράγει το σύστημα GALILEO

Ο καθορισμός των υπηρεσιών και το σχέδιο συχνοτήτων του μελλοντικού ευρωπαϊκού συστήματος δορυφορικής ραδιοπλοήγησης πραγματεύεται εκτενώς η ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο που εκδόθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2002. Το σημείο 3 και το παράρτημα 1 της τελευταίας αυτής ανακοίνωσης, όπου ακριβώς περιγράφονται οι υπηρεσίες και οι αντίστοιχες συχνότητες, είναι τα έγγραφα αναφοράς.

Το σύστημα έχει μελετηθεί έτσι ώστε να είναι ευέλικτο, αφού καθορίσθηκε στις αρχές του 2000 με σκοπό να λειτουργήσει επί τουλάχιστον είκοσι πέντε χρόνια από το 2008 και μετά. Επειδή δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν όλες οι εξελίξεις που μπορούν να επέλθουν μέσα σε ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, είναι οπωσδήποτε πρωταρχικό, λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης και των μεταλλαγών των αγορών, οι γεννήτριες σημάτων που θα φέρουν οι δορυφόροι να είναι πλήρως ευέλικτες, πράγμα το οποίο είναι εφικτό εφόσον

¹⁵ COM(2003)690 τελικό της 11^{ης} Νοεμβρίου 2003.

προβλεφθεί να τηλεφορτίζεται η διαμόρφωση των σημάτων που θα εκπέμπονται αντί να παράγονται από μια σταθερή γεννήτρια που δεν θα επιτρέπει εκ των υστέρων τροποποιήσεις. Οι τυχόν τροποποιήσεις του σήματος δεν θα επηρεάζουν τις επιδόσεις των δεκτών που θα είναι ήδη σε λειτουργία και θα είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δέκτες καλύτερων επιδόσεων. Η ευελιξία εγγυάται το επίπεδο επιδόσεων που δικαιούνται να προσδοκούν οι χρήστες του συστήματος GALILEO. Εννοείται ότι αυτή τεχνική ευελιξία θα είναι συμβιβάσιμη με τις συμφωνίες που θα έχουν συναφθεί με τους εταίρους, και ιδίως με τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπως περιγράφεται στο σημείο 2.4.2.

Στη συνεδρίασή του στις 5 και 6 Δεκεμβρίου 2002, το Συμβούλιο Υπουργών Μεταφορών εξέδωσε συμπεράσματα σύμφωνα με τα οποία οι εργασίες για τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών που πρόκειται να προκηρυχθούν για το πρόγραμμα GALILEO περιλαμβάνουν τις πέντε υπηρεσίες που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 2002. Οι υποψήφιοι ανάδοχοι του συστήματος έχουν πλήρως ενσωματώσει και επικυρώσει την προσέγγιση αυτή, η οποία επιβεβαιώνεται πλέον από τα αποτελέσματα της τελευταίας Παγκόσμιας Διάσκεψης Ραδιοεπικοινωνιών (βλ. σημείο 1.3. προηγούμενως), την άρση δηλαδή του τελευταίου εμποδίου που αφορούσε το κρατικό σήμα και τη θετική εξέλιξη των εργασιών που αφορούν την υπηρεσία έρευνας και διάσωσης.

3.1.3.1. Η άρση του τελευταίου εμποδίου που αφορούσε το κυβερνητικό σήμα

Όπως αναφέρθηκε στο σημείο 2 προηγούμενως, επήλθε συμφωνία με τις Ηνωμένες Πολιτείες για τη συνύπαρξη των συχνοτήτων που χρησιμοποιούνται για τα σήματα της κρατικής υπηρεσίας του συστήματος GALILEO και για τα σήματα του κώδικα Μ του συστήματος GPS. Η συμφωνία αίρει όλα τα πολιτικά εμπόδια για την κρατική υπηρεσία, της οποίας τα σήματα θα είναι κρυπτογραφημένα και ιδιαίτερα ανθεκτικά στις παρεμβολές.

Οι μελέτες έχουν αποδείξει άλλωστε ότι οι επιπτώσεις του κόστους της κρατικής υπηρεσίας στο σχεδιασμό και τον εξοπλισμό όλου του συστήματος GALILEO είναι σχεδόν ασήμαντες σε ό,τι αφορά το διαστημικό σκέλος. Το μόνον επιπλέον κόστος που θα δημιουργήσει η κρατική υπηρεσία είναι το κόστος επιχειρησιακής διαχείρισης. Το κόστος αυτό θα αναλάβουν πάντως μόνον τα κράτη μέλη που επιθυμούν να έχουν την υπηρεσία αυτή, καθόσον η χρήση της θα είναι προαιρετική και θα είναι στη διακριτική ευχέρεια κάθε κράτους μέλους μέσα στο καθορισμένο πλαίσιο της μελλοντικής Εποπτικής Αρχής (βλ. σημείο 3.2.1. στη συνέχεια). Σε ό,τι αφορά την ενδεχόμενη τιμολόγηση της χρήσης της κρατικής υπηρεσίας, αυτή θα καθορισθεί στη σύμβαση ανάθεσης.

Πρέπει να τονισθεί ότι, στις προσφορές που υποβλήθηκαν, οι υποψήφιοι ανάδοχοι του συστήματος έχουν βεβαιώσει ότι η διάθεση κρατικής υπηρεσίας θα αντιπροσωπεύει ουσιαστικό μέρος των εσόδων του μελλοντικού φορέα εκμετάλλευσης, ιδίως από τις άδειες χρήσης. Η ανάθεση της υποδομής επιτρέπει άλλωστε να βελτιστοποιηθεί η αντιστοιχία του κόστους διαχείρισης της κρατικής υπηρεσίας με τα έσοδα που θα αποφέρει.

3.1.3.2. Η θετική εξέλιξη των εργασιών που αφορούν την υπηρεσία έρευνας και διάσωσης

Οι εργασίες καθορισμού της υπηρεσίας έρευνας και διάσωσης συνοδεύθηκαν από τεχνικής φύσεως συζητήσεις στο διεθνή οργανισμό Cospas-Sarsat. Ο οργανισμός αυτός, του οποίου τα τέσσερα ιδρυτικά κράτη είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ρωσική Ομοσπονδία, η Γαλλία και ο Καναδάς, προσφέρει μια επιχειρησιακή υπηρεσία έρευνας και διάσωσης σε παγκόσμια κλίμακα. Όπως έχει προτείνει η Ευρωπαϊκή Ένωση με το σύστημα GALILEO, και οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ρωσία γνωστοποίησαν την πρόθεσή τους να θέσουν τα συστήματα

δορυφορικής ραδιοπλοήγησης GPS και GLONASS στη διάθεση του Cospas-Sarsat προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της υπηρεσίας έρευνας και διάσωσης.

Καίτοι θεωρείται πλέον δεδομένο ότι για την εξέλιξη και τη βελτίωση της υπηρεσίας έρευνας και διάσωσης που προσφέρει ο Cospas-Sarsat χρειάζεται η δορυφορική ραδιοπλοήγηση, πρέπει ωστόσο να εξασφαλισθεί η συμβατότητα των τεχνικών προδιαγραφών που χαρακτηρίζουν τα τρία συστήματα GALILEO, GPS και GLONASS. Προς το σκοπό αυτό, μια συμφωνία τεχνικής συνεργασίας που θα συναφθεί μέσα στο 2004 θα καθορίζει τα χαρακτηριστικά της βελτιωμένης υπηρεσίας, τις προσδοκώμενες επιδόσεις και τον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των διαφόρων εταίρων.

Πιο μακροπρόθεσμα, θα χρειασθεί να συναφθεί άλλη συμφωνία, μεταξύ της Εποπτικής Αρχής και των ιδρυτικών μελών του συστήματος Cospas-Sarsat, για τον προσδιορισμό της υπηρεσίας που θα παρέχει το σύστημα GALILEO και για τους συγκεκριμένους όρους εκμετάλλευσής της.

Εκπονούνται άλλωστε προς το παρόν μελέτες σκοπιμότητας για να ενσωματωθεί επίσης στο πρόγραμμα GALILEO το σύστημα έρευνας και διάσωσης που έχει καθιερώσει ο Inmarsat.

3.2. Η πλαισίωση του συστήματος

Στις 31 Ιουλίου 2003, η Επιτροπή διαβίβασε στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τις δομές διαχείρισης του ευρωπαϊκού προγράμματος δορυφορικής ραδιοπλοήγησης¹⁶. Το κείμενο εξετάζεται προς το παρόν από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι δομές που προτείνεται να δημιουργηθούν είναι δύο : η Εποπτική Αρχή και το κέντρο ασφάλειας και προστασίας.

3.2.1. Η Εποπτική Αρχή

Η Εποπτική Αρχή θα έχει ως καθήκον τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης και, πιο συγκεκριμένα, θα είναι η αναθέτουσα αρχή του συστήματος. Θα υπογράψει τη σύμβαση ανάθεσης με τον ανάδοχο και θα μεριμνήσει για την τήρησή της.

Πρόκειται για μια δομή διαμορφωμένη σύμφωνα με το πρότυπο μιας ρυθμιστικής υπηρεσίας εξωτερικής της Επιτροπής. Πρέπει να συσταθεί όσο το δυνατόν πιο σύντομα, διότι με τη σύστασή της ολοκληρώνεται το θεσμικό πλαίσιο της ευρωπαϊκής δορυφορικής ραδιοπλοήγησης. Δείχνει την πολιτική βούληση της Ένωσης να φέρει σε πέρας το πρόγραμμα GALILEO και να του προσδώσει οριστικό χαρακτήρα.

Εξάλλου, είναι επιτακτικό να συσταθεί η Εποπτική Αρχή ταυτόχρονα με το κέντρο ασφάλειας και προστασίας (βλ. σημείο 3.2.2. στη συνέχεια). Πράγματι, η Εποπτική Αρχή και το κέντρο ασφάλειας και προστασίας θα συνδεθούν στενά με τον καθορισμό των διαδικασιών ασφαλείας του συστήματος : παραδείγματος χάριν, τις διαδικασίες διαβούλευσης, τις διαδικασίες τροποποίησης και διακοπής των σημάτων ή ακόμη τις διαδικασίες ελέγχου των χρηστών της κρατικής υπηρεσίας που θα υποδειχθούν από κάθε κράτος μέλος συναρτήσει των αναγκών του.

¹⁶ COM(2003)471 τελικό

Επείγει επίσης η ίδρυση του οργανισμού ο οποίος θα είναι ο θεματοφύλακας των συχνотήτων που είναι απαραίτητες για να εξασφαλισθεί η λειτουργία του συστήματος και θα συντονίζει στο θέμα αυτό τις ενέργειες των κρατών μελών.

Είναι επίσης πρωταρχικό να αρχίσουν χωρίς καθυστέρηση οι διαδικασίες πιστοποίησης και έγκρισης του συστήματος. Πρόκειται για καθοριστικό στοιχείο στην ταχεία χρήση των υπηρεσιών που θα προσφέρει το σύστημα GALILEO σε τομείς όπως η πολιτική αεροπορία, η ναυτιλία, οι σιδηροδρομικές μεταφορές και οι κατασκευές.

Τέλος, η Εποπτική Αρχή ως αναθέτουσα αρχή έναντι του μελλοντικού αναδόχου πρέπει να έχει συσταθεί για να υπογράψει τη σύμβαση ανάθεσης. Η σύμβαση μπορεί να υπογραφεί μάλιστα ήδη κατά τα τέλη του 2004.

3.2.2. Το κέντρο ασφάλειας και προστασίας

Το σύστημα GALILEO είναι μια ευαίσθητη υποδομή από άποψη ασφάλειας και προστασίας. Πρέπει επομένως να προστατευθεί από τις απόπειρες κατά της λειτουργίας του, κακόβουλες ή μη, και να αποτραπεί η χρήση του για σκοπούς αντίθετους προς τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της.

Από τη στιγμή έναρξης των εργασιών για το πρόγραμμα GALILEO, τα θέματα που συνδέονται με την ασφάλεια του συστήματος ήταν στο επίκεντρο αναλυτικών μελετών από πλευράς δύο οργάνων: αφενός του GSSB (Συμβούλιο Ασφαλείας του Συστήματος GALILEO) (« GALILEO System Security Board »), μια άτυπη ομάδα εμπειρογνομόνων, το έργο της οποίας συντόνιζε η Επιτροπή· αφετέρου του GSAB (Συμβουλευτικό Συμβούλιο Ασφαλείας του GALILEO) (« GALILEO Security Advisory Board ») το οποίο συγκρότησε η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος. Το έργο των δύο αυτών ομάδων αποδείχθηκε πολύ χρήσιμο. Επέτρεψε να προσδιορισθούν τα κύρια πεδία στα οποία πρέπει να αναληφθούν συγκεκριμένες δράσεις.

Το GSSB και το GSAB αντικαταστάθηκαν στην πράξη από το Συμβούλιο Ασφαλείας (« Galileo Security Board » ή « GSB »), το οποίο συστάθηκε με βάση τις διατάξεις του άρθρου 7 του κανονισμού αριθ. 876/2002 για να ασχοληθεί με τα θέματα ασφαλείας του συστήματος. Το GSB θα είναι περιορισμένης διάρκειας διότι συμπίπτει με τη διάρκεια της κοινής επιχείρησης και συνεπώς η ύπαρξή του θα λήξει με την ολοκλήρωση της φάσης ανάπτυξης το 2006.

Το GSB επιτελεί σήμερα πολύ χρήσιμο έργο με την αξιολόγηση των αναγκών και την εκπόνηση των κανόνων ασφαλείας που ισχύουν για τη φάση ανάπτυξης και για τις διαδικασίες επικύρωσης του συστήματος. Συνεισέφερε επίσης στον καθορισμό των μελλοντικών δομών διαχείρισης, ιδίως του κέντρου ασφαλείας και προστασίας, του οποίου η δημιουργία αποτελεί το αντικείμενο πρότασης της Επιτροπής. Όντως, οι εργασίες του « GSB » απέδειξαν ότι είναι αναγκαίο να υπάρχει μια μόνιμη και επιχειρησιακή δομή που θα λαμβάνει αποφάσεις, ο κύριος ρόλος της οποίας θα είναι να εξασφαλίζει την επαφή μεταξύ των δημοσίων αρχών και του αναδόχου σε περίπτωση κρίσης, η δε δράση της θα μπορούσε να φθάνει έως τη λήψη μέτρων παρεμβολής των υπηρεσιών.

Προβλέπεται να τεθεί το κέντρο ασφαλείας και προστασίας υπό την άμεση ευθύνη του Γενικού Γραμματέα / Υπατου Εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την προηγούμενη ανακοίνωση για την κατάσταση προόδου του προγράμματος GALILEO, έχει σημειωθεί αξιόλογη πρόοδος τόσο από την άποψη ανάπτυξης του συστήματος και των εφαρμογών του όσο και από την άποψη της διεθνούς συνεργασίας. Το πρόγραμμα εξελίσσεται όπως έχει προβλεφθεί και η διεθνής του διάσταση επιβεβαιώνεται καθημερινά όλο και περισσότερο, ιδίως με την προσεχή σύναψη συμφωνίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η ανάπτυξη του αποτελεί καίριο στοιχείο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης Για το Διάστημα, όπως την παρουσίασε η Επιτροπή στο Λευκό της Βιβλίο για την ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική¹⁷.

Το μόνον στοιχείο που παραμένει αβέβαιο είναι το ακριβές ποσοστό χρηματοδότησης που θα δηλώσει ότι θα αναλάβει ο ιδιωτικός τομέας, παρά το γεγονός ότι οι τέσσερις προσφορές που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής του μελλοντικού αναδόχου προβλέπουν πράγματι ουσιαστική συμμετοχή των αντίστοιχων επιχειρήσεων. Για να επιτευχθεί οριστική δέσμευση του ιδιωτικού τομέα σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση των δύο τρίτων των φάσεων εγκατάστασης και εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου, θα ήταν σκόπιμο να δεσμευθεί αμετάκλητα το ίδιο το Συμβούλιο υπέρ του προγράμματος. Η καθιέρωση των δομών πλαισίωσης του συστήματος φαίνεται ότι είναι στο σημείο αυτό καθοριστική, όπως και η λήψη οριστικής πολιτικής απόφασης για τη συνέχιση του προγράμματος GALILEO έως ότου τεθεί σε λειτουργία το σύστημα το 2008.

Στο θέμα αυτό, είναι ουσιαστικό, αφενός, να ολοκληρωθεί χωρίς καθυστέρηση η νομοθετική διαδικασία που αφορά τον κανονισμό για τις μελλοντικές δομές διαχείρισης του προγράμματος και, αφετέρου, να επιβεβαιώσουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τους προανατολισμούς που έδωσαν στο παρελθόν και πιο συγκεκριμένα σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες που θα χειρίζεται το σύστημα GALILEO, για να επιτραπεί στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος να αποφασίσει οριστικά για τις τεχνικές επιλογές που έχει κάνει μέχρι τώρα, στην κοινή επιχείρηση να διεξαγάγει τις διαπραγματεύσεις επιλογής του φορέα του συστήματος και στην Εποπτική Αρχή να συνάψει τη σύμβαση ανάθεσης.

¹⁷ COM(2003)673 τελικό